

หัตยา กาญจนสมบัติ, ศศิธรณ์ มาแอะเคียน, ชำนาญ ม่วงแดง, ชัยสุข ตั้งวงศ์จุลนิยม, สามารถ พันธุ์เพชร, จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์
ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 49 ระหว่างวันที่ 7 – 13 ธันวาคม 2557 ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ผู้ป่วยยืนยันโรคมือ เท้า ปาก อาการรุนแรง 1 ราย จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ป่วยเด็กชายไทย อายุ 4 ปี 8 เดือน อาศัยอยู่ที่หมู่ 6 ตำบลเมืองใหม่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เรียนอยู่ชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนแห่งหนึ่ง เริ่มป่วยวันที่ 23 พฤศจิกายน 2557 ด้วยอาการมือ เท้า ปาก ไปรับการรักษาที่คลินิก ได้รับการวินิจฉัยโรคมือ เท้า ปาก วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 มีไข้สูง ซึม อาเจียน วันที่ 29 พฤศจิกายน 2557 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ผลการตรวจเลือดพบเม็ดเลือดขาว 11,430 เซลล์ต่อลูกบาศก์ มิลลิเมตร โดยเป็นชนิดลิมโฟไซต์ร้อยละ 29.8 นิวโทรฟิลร้อยละ 60.4 เกล็ดเลือด 400,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ความเข้มข้นเลือดร้อยละ 36.4 แพทย์วินิจฉัย Acute encephalitis สงสัยติดเชื้อ EV71 (Complication of HFMD) เก็บตัวอย่างอุจจาระผู้ป่วยส่งตรวจด้วยวิธี PCR ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลพบเชื้อไวรัส EV71 เก็บตัวอย่างอุจจาระเพื่อนักเรียนที่มีอาการป่วย 8 ราย ผลพบเชื้อไวรัส EV71 จำนวน 4 ราย หลังได้รับการรักษา ผู้ป่วยอาการดีขึ้นและออกจากโรงพยาบาลในวันที่ 5 ธันวาคม 2557

2. ได้รับสารพิษ 46 ราย จังหวัดสงขลา วันที่ 27 พฤศจิกายน 2557 พบผู้ป่วยจากการได้รับสารพิษจำนวน 46 ราย เป็นเพศหญิง 43 ราย เพศชาย 3 ราย อายุ 19 – 57 ปี ทั้งหมดเป็นพนักงานในโรงงานผลิตถุงมือยาง ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล 2 แห่ง เป็นผู้ป่วยใน 1 ราย เนื่องจากมีโรคประจำตัว คือ หอบหืดและหัวใจโต ผู้ป่วยรายแรกเริ่มมีอาการเวลา 18.40 น. และทยอยเพิ่มขึ้นโดยช่วงเวลา 19.31 – 20.00 น. มีผู้ป่วยมากที่สุด ผู้ป่วยรายสุดท้ายเริ่มมีอาการเวลา 21.00 น. อาการแสดงพบว่า คลื่นไส้อาเจียนมากที่สุด (40.9%) วิงเวียน (38.6) แน่นหน้าอก (36.4) แสบคอ จุก (31.8) ปวดตา ตาแดง (11.4) ปวดศีรษะ หายใจลำบาก บางรายมีไอและใจสั่น จากการสอบสวนพบว่า ในเวลา 18.30 น. ของวันเกิดเหตุ มีการเปลี่ยนถังบรรจุก๊าซคลอรีนที่ใช้ในกระบวนการผลิตถุงมือยาง

วาล์วหัวจ่ายที่ถังบรรจุก๊าซคลอรีนมีตะกอนสนิม เมื่อทำการเปิด-ปิดวาล์วเพื่อเปลี่ยนถังบรรจุก๊าซแล้วไม่สามารถปิดวาล์วได้สนิทได้ ก๊าซคลอรีนจึงรั่วออกมา ช่วงที่ทำการเปิดปิดได้แจ้งเหตุกับพนักงานและทำการแก้ไขจนสามารถปิดวาล์วได้ภายใน 30 นาที ขณะเกิดเหตุมีพนักงานเข้าทำงานจำนวน 239 คน ไม่ได้มีการสั่งอพยพพนักงานออกจากพื้นที่ สาเหตุคาดว่าเกิดจากการอุดตันก๊าซคลอรีนที่รั่วไหลในบริเวณแผนกการทำงาน

3. อาหารเป็นพิษ 2 เหตุการณ์ ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

เหตุการณ์ที่ 1 พบผู้ป่วยด้วยอาการอาหารเป็นพิษจำนวน 47 ราย (ร้อยละ 5.13) เป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพศชาย 14 ราย เพศหญิง 33 ราย อายุ 8 – 18 ปี กระจายอยู่ในชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 รับการรักษาที่โรงพยาบาลสนามของโรงเรียน ส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลนครพิงค์ 9 ราย เป็นผู้ป่วยใน 8 ราย รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 7 ธันวาคม 2557 เวลา 17.00 น. รายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ 9 ธันวาคม 2557 เวลา 7.30 น. ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการถ่ายเหลว (100%) ปวดท้อง (89.3) คลื่นไส้ อาเจียน (59.6) อ่อนเพลีย (21.2) และมีไข้ (10.6) จากการสอบสวนพบว่า โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มีนักเรียนทั้งหมด 854 คน เป็นโรงเรียนกึ่งนอน โดยปกติจะมีแม่ครัวประกอบอาหารให้รับประทานทุกวัน ในวันที่ 7 ธันวาคม 2557 โรงเรียนได้จัดกิจกรรมตลาดนัดอาหารกลางวัน โดยให้นักเรียนทำอาหารกลางวันมาขายร่วมกับแม่ครัวของโรงเรียน มีอาหารประมาณ 15 ชนิด จากการสอบถามพบว่าอาหารที่ผู้ป่วยรับประทานมากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ข้าวมันไก่ ไก่น้ำแดง และแกงผักไก่ เก็บตัวอย่าง Rectal swab ผู้ป่วย 10 ราย ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ พบเชื้อ *Vibrio parahaemolyticus* 2 ราย *Salmonella* sp. 2 ราย อยู่ระหว่างการสอบสวนเพิ่มเติมถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบในการปรุง

เหตุการณ์ที่ 2 พบผู้ป่วยด้วยอาการอาหารเป็นพิษจำนวน 87 ราย (ร้อยละ 63.5) เป็นพระและเณรในวัดแห่งหนึ่ง ตำบลอนแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ และชาวบ้าน อายุระหว่าง 12 – 24 ปี รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 6 ธันวาคม 2557 เวลา 16.30 น. รายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ 7 ธันวาคม 2557 เวลา 17.30 น. เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล 2 แห่ง และโรงพยาบาลสนามภายในวัดเป็นผู้ป่วยนอก 8 ราย ผู้ป่วยใน 79 ราย ผู้ป่วยในได้รับการส่งต่อไปโรงพยาบาลประจำจังหวัด 12 ราย และมีผู้ป่วย 1 ราย ได้รับการสังเกตอาการอย่างใกล้ชิดที่หอผู้ป่วย PICU เนื่องจากมีอาการคลื่นไส้อาเจียน 1 คืน อาการแสดง ได้แก่ ปวดท้อง ถ่ายเหลวเป็นน้ำ คลื่นไส้ อาเจียน มีไข้ หนาวสั่น อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ

จากการสอบสวนพบว่าวัดดังกล่าวมีกิจกรรมบวชเณรหมู่ในวันที่ 5 ธันวาคม 2557 มีพระและเณรจำพรรษาจำนวน 137 รูป อาหารในแต่ละวันจะมีการเปลี่ยนเวรจากหมู่บ้านมาช่วยกันทำ ส่วนประกอบมาจากการบริจาคและซื้อเพิ่มเติม บางมื้อจะมีอาหารที่มีผู้ศรัทธามาบริจาคร่วมด้วย ในวันเกิดเหตุ มีรายการอาหารดังนี้ ข้าวมันไก่ ขนมน้ำเย็นวุ้นไก่พะโล้ ไก่ทอด นมเปรี้ยว ของหวานรวมมิตร อาหารสังขยาได้แก่ ข้าวมันไก่ เนื่องจากผู้ป่วยให้ข้อมูลว่าอาหารเริ่มมีกลิ่นเหม็นบูดเล็กน้อย เก็บ rectal swab จากผู้ป่วยและผู้ประกอบอาหาร 8 ราย ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ พบเชื้อ *Salmonella* group B เก็บ swab วัสดุอุปกรณ์ประกอบอาหาร 5 ตัวอย่าง ไม่พบเชื้อก่อโรค เก็บ swab มือ

ผู้ประกอบอาหาร 1 ตัวอย่าง ไม่พบเชื้อก่อโรค การควบคุมโรค อยู่ระหว่างการติดตามแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบในการประกอบอาหาร

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. อหิวาตกโรค ประเทศฟิลิปปินส์ มีรายงานผู้ป่วยสงสัยอหิวาตกโรคเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอย่างน้อย 60 ราย ในเมือง Alesan จังหวัด Cotabato ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กและคนชรา สาเหตุคาดว่าน่าจะเกิดจากการปนเปื้อนแหล่งน้ำในท้องถิ่น

2. การปนเปื้อนเชื้อ *E. coli* EHEC ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากน้ำนมวัวดิบ ประเทศออสเตรเลีย สัปดาห์ที่ผ่านมา มีรายงานผู้ป่วยอาการรุนแรงจากการดื่มน้ำนมดิบจำนวน 4 ราย เสียชีวิต 1 ราย ในเมือง Melbourne ภายหลังการดื่มน้ำนมวัวดิบ ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นเด็กเล็ก รายงานแจ้งว่า ถึงแม้ว่าผลิตภัณฑ์จะไม่ได้ใช้สำหรับการบริโภคและติดฉลากแจ้งว่าเป็นสินค้าเครื่องสำอาง แต่ก็มีการบรรจุในขวดนมและวางขายอยู่ข้างผลิตภัณฑ์นมสำหรับบริโภคทั่วไป อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคส่วนหนึ่งมีความเชื่อว่าการบริโภคน้ำนมดิบดีต่อสุขภาพ

3. ไวรัสตับอักเสบบี ประเทศจีน (ไต้หวัน) ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน 2557 มีรายงานผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบบีจำนวน 30 ราย โดยร้อยละ 80 ของผู้ป่วยต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีประวัติรับประทานหอยสองฝาดิบก่อนป่วย (ที่มา www.promedmail.org)

*****

